

Paulus van Loolaan

- de bouw van 2 woningen -

voortoets natuurwetgeving

colofon

21 april 2017

- veldwerk	Bart Smeets van EcoNu en Bram Schenkeveld van bureau Schenkeveld
- tekst	dr. A.J.M. Schenkeveld
- productie	bureau Schenkeveld
Visstraat 1, 4101 AC Culemborg
Telefoon: 0345- 534245, E: 06-28307831
Email: bramschenkeveld@ziggo.nl
- opdrachtgever	Landscape Studio, Wakkerendijk 152, Eemnes
- contactpersoon	T.P.M. van 't Klooster BNT van Landscape Studio

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Methode.....	4
3	Gebiedsbeschrijving	4
4	Flora en fauna	5
	Flora en vegetatie	5
	Vogels	6
	Zoogdieren	6
	Vissen, amfibieën en reptielen	6
	Ongewervelde dieren	7
	Conclusie	7
5	Ingreep	7
	Initiatief.....	7
	Effecten	7
6	Conclusie.....	8

1 Inleiding

Initiatief

Sofam Beheer BV is van plan twee woningen te realiseren op het terrein van een parkbosje annex voormalige kwekerij in de Boomburgwijk in Hilversum.

Ligging

De betreffende kavel is ontsloten vanaf de Paulus van Loolaan tussen de nummers 4a en 6. Hier ligt het parkbosje, waarover een pad loopt naar de voormalige kwekerij, die ook doorloopt tot achter de nummers 6 en 8. De Boomburgwijk is een villagegebied dat in de negentiende eeuw is ontstaan op de voormalige enk.

figuur 1: ligging boskavel Paulus van Loolaan

Planologisch kader

De nieuwe bebouwing past niet in het bestemmingsplan Noordwestelijk Villagegebied Hilversum 2010. De gemeente Hilversum heeft daarom om een nieuw bestemmingsplan gevraagd. Ten behoeve hiervan wordt door buRO, bureau voor ruimtelijke ordening en advies te Amersfoort een nieuw plan met toelichting opgesteld. Hierin is ook aandacht voor het aspect natuur. Volgens de huidige wetgeving moet elke ruimtelijke ingreep getoetst worden aan voorheen de Flora- en faunawet (F&f-wet), de Natuurbeschermingswet en overig relevant natuurbeleid. Sedert 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. Deze vervangt de Flora- en Faunawet en de Natuurbeschermingswet. Ook het provinciaal en gemeentelijk natuurbeleid is van belang. Zo is de bescherming van de ecologische hoofdstructuur of natuurnetwerk Nederland vastgelegd in de Provinciale Ruimtelijke Verordening 2017 en het vellen van bomen in de bebouwde kom in de APV.

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming regelt sedert 1 januari 2017 de bescherming van waardevolle natuur. Ze vervangt de oude Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet en de Boswet. In de wet zijn artikelen opgenomen ter bescherming van soorten (hoofdstuk 3), gebieden (hoofdstuk 2) en houtopstanden (hoofdstuk 4). Bij een ruimtelijke ingreep moet voor handelingen met schadelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden of waarbij verbodsbepalingen worden overtreden betreffende soorten Vogelrichtlijn, soorten Habitatrichtlijn of andere nationaal beschermde planten- en diersoorten bij de provincie een ontheffing worden aangevraagd. De onderzoeksplicht rust bij de initiatiefnemer. Het is de gewoonte om voorafgaand aan een uitgebreide beoordeling te onderzoeken of er met betrekking tot het initiatief überhaupt broed- en wintervogels, andere planten-, diersoorten en habitattypen, waarvoor de nieuwe wet is bedoeld in het geding zijn. Dit verslag is de weergave van een dergelijk verkennend onderzoek ook wel quick scan of voortoets genoemd. Een dergelijke voortoets wordt ook uitgevoerd voor projecten, die buiten de eigenlijke begrenzing van een Natura 2000-gebied liggen, maar wier effecten zich mogelijk wel doen gelden op de verderop gelegen natuurwaarden ('externe werking').

EHS of NNN

Inmiddels is de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur van Nederland (EHS) zo goed als afgerond. Na de herijking in 2011 en de naamsverandering in 2014 in Natuurnetwerk Nederland (NNN) ligt het in de bedoeling alle begrensde kavels voor 2027 te verwerven en in te richten en te beheren als beschermd natuurgebied. De verwerving gebeurt vooralsnog op vrijwillige basis. Voor gebieden in de EHS geldt het nee, tenzij...principe. Ingrepen hierin kunnen alleen doorgang vinden, als er geen alternatieven zijn en het initiatief van groot openbaar belang is. Het nee, tenzij-beleid is een getrapte benadering. De basis voor deze stappenbenadering is een goede beschrijving van de in het gebied voorkomende wezenlijke kenmerken en waarden. Uit onderzoek moet vervolgens blijken of deze wezenlijke waarden en kenmerken significante schade ondervinden door de ingreep.

Het plangebied is geen onderdeel van een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen ligt op meer dan 3 km afstand. Het plangebied grenst ook niet aan de ecologische hoofdstructuur van Nederland (EHS). Het dichtstbijgelegen natuurgebied is het Corversbos van Natuurmonumenten op 500 m. Het natuurdoeltype van de bossen in dat gebied is Dennen-, eiken- en beukenbos (N15.02).

Probleemstelling

In deze notitie wordt onderzocht in hoeverre de herinrichting en nieuwbouw in strijd zijn met de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming en of er dientengevolge ontheffing van de verbodsbepalingen (soortbescherming) of een Vvgb (volgens de WABO) voor de omgevingsvergunning (handelingen met gevolgen voor beschermde planten en dieren) moet worden aangevraagd. Toetsing aan de bepalingen in de wet Natuurbescherming op het gebied van gebiedsbescherming (hoofdstuk 2) en houtopstanden (hoofdstuk 4) is niet aan de orde. Ook de Provinciale Ruimtelijke Verordening Noord-Holland 2017 is niet relevant, omdat het dichtstbijzijnde bestaande natuurgebied binnen de begrenzing van de EHS of NNN meer dan 500 m ver weg ligt. Tenslotte wordt de kap van een aantal bomen getoetst aan de bepalingen in het velbeleid van de gemeente Hilversum (2013-2030)¹.

2 Methode

Op 8 maart en 20 april 2017 is het terrein door Bram Schenkeveld bezocht om alle beschermde planten en dieren, die het plangebied en directe omgeving bewonen en gebruiken te inventariseren. Verder is aanvullend veldwerk verricht door Bart Smeets van EcoNu. In de avond van 12 april 2017 zijn met een batdetector (Pettersson D240x) de vleermuisbewegingen op het terrein in kaart gebracht en op 18 april 2017 zijn de spechtengaten gecontroleerd op aanwezigheid van nestelende vogels of verblijvende vleermuizen. Daarnaast is in de literatuur en via internet gezocht naar gegevens over de verspreiding van bijzondere soorten in de (wijde) omgeving.

3 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied ligt in de Boomburgwijk, een van de villagegebieden, die eind negentiende eeuw zijn ontstaan op de Hilversumse Enk, na de opdeling van de gemene gronden en de aanleg van de spoorlijn vanuit Amsterdam. Het plangebied is altijd onbebouwd gebleven, maar pas na de Tweede wereldoorlog bebost. Zoals hierboven vermeld is de betreffende kavel ondanks het feit dat het een woonbestemming heeft tot voor kort in gebruik geweest als kwekerij en parkbos. De meeste bomen staan langs het brede pad en aan de perceelranden. Het assortiment is divers. De oudere en aangeplante bomen betreffen o.a. Amerikaanse eik, Atlasceder, Douglasspar, Gewone esdoorn, Ginkgo, Reuzenlebensboom, Robinia, Ruwe iep, Veldiep, Venijnboom, Weymouthden, Witte paardenkastanje. Daarnaast is er veel opslag van Boswilg, Braam, Gewone esdoorn, Gewone vlier, Hazelaar, Hulst, Ruwe berk, Venijnboom. De voormalige kwekerij is verwilderd. De bakken en bedden zijn overwoekerd door baam, gras, klimop en zevenblad; de ruiten van het kasje kapot.

¹ http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Hilversum/303065/303065_1.html

bosrand aan de Paulus van Loolaan

voormalig kwekerij

4 Flora en fauna

Flora en vegetatie

Het parkbosje is te kenschetsen als een rompgemeenschap binnen het Zomereik-verbond (42 Aa). Kensoorten zijn Beuk, Ruwe berk, Wilde lijsterbes. Soorten, die versterking en/of verrijking van de bodem indiceren zijn Amerikaanse vogelkers, Bonte gele dovenetel, Dagkoekoeksbloem, Fijn laddermos, Gewone braam, Gewone esdoorn, Gewone vlier, Gewoon dikkopmos, Gladde witbol, Grote brandnetel, Klein springzaad, Noorse esdoorn, Robinia, Speenkruid. Stinzenplanten als Blauwe druifjes, Boerencrocus, Bosaardbei, Gewoon sneeuwkllokje, Hangende zegge, Kleine maagdenpalm, Kruipend zenegroen, Lelietje-van-dalen, Oosterse karmozijnbes, Prachtframboos, Trompetnarcis, Voorjaarshelmbloem, Wilde hyacint doen het een oud landgoedbos lijken. De verruigde vegetatie aan de randen van de oude kwekerij behoort tot de Zevenblad-associatie (33Aa5)². Naast de naamgevende soort zijn Akkerkool, Bergbastaardwederik, Bosandoorn, Bosveldkers, Fluitenkruid, Geel nagelkruid, Gewone braam, Gewone vlier, Grote brandnetel, Hondsdraf, Kleefkruid, Klimop, Late guldenroede, Look-zonder-look, Mannetjesvaren, Ridderzuring, Robertskruid, Schijnaardbei, Speenkruid, Stinkende gouwe, Vingerhoedskruid karakteristiek. Het verruigde grasland ter plekke van de oude kwekerij betreft een rompgemeenschap met Gewoon struisgras binnen de Struisgras-orde (14B). Karakteristiek zijn naast Gewoon struisgras als dominante grassoort Duizendblad, Gestreepte witbol, Gewoon haakmos, Klein streepzaad, Rood zwenkgras, Smalle weegbree.

Habitatrichtlijnsoorten of nationaal beschermde soorten ontbreken.

Ook mos- en vaatplantensoorten van de Rode lijst van in Nederland bedreigde soorten ontbreken. Alleen Bosaardbei is een rode-lijstsoort, maar hier vermoedelijk adventief (= ooit als zaad of stek door mensen ingebracht).

² Schaminee, J. e.a., 1995-1999: De vegetatie van Nederland, deel I-V; Opulus Press, Leiden.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn de volgende vogelsoorten gehoord of gezien: Boomklever, Boomkruiper, Ekster, Grote bonte specht, Heggemus, Houtduif, Kauw, Koolmees, Merel, Roodborst, Spreeuw, Tuinfluiter, Vink, Winterkoning, Zanglijster. Deze vogels zijn vooral struik- en boombewonende soorten. Alle vogels zijn op het nest met eieren of jongen streng beschermd. In twee bomen op de kaplijst, t.w. een Atlasceder (nr. 33) en een Ruwe berk (nr. 59) zijn spechtengaten gezien. Nesten van Grote bonte specht zijn jaarrond beschermd (categorie 5). Van de andere broedvogels met jaarrond beschermde nesten, t.w. Boomklever (categorie 5), Boomkruiper (categorie 5), Ekster (categorie 5), Koolmees (categorie 5) en Spreeuw (categorie 5) zijn geen nesten terug gevonden. Overigens wordt van categorie 5-soorten verondersteld, dat exemplaren weliswaar vaak terugkeren naar het oude nest, maar dat ze ook over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

N.b. Boomklever en Grote bonte specht hielden zich d.d. 20 april 2017 wel op bij de betreffende bomen, respectievelijk de berk en de ceder. D.d. 18 april 2017 zijn de gaten door Bart Smeets van EcoNu gecontroleerd en bleken onbewoond.

Er zijn geen bedreigde broedvogelsoorten waargenomen.

Zoogdieren

Er zijn in het plangebied zelf en omgeving alleen sporen gezien van of zichtwaarnemingen gedaan van Bosmuis, Bruine rat, Egel, Bosspitsmuis. Deze soorten zijn niet of nationaal beschermd, maar dan in de provincie Noord-Holland met een algemene vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen.

Er zijn van de omgeving, de Oude Haven en omringend bos in het bijzonder, waarnemingen van Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en Watervleermuis bekend³.

Vleermuizen zijn streng beschermd (Habitatrichtlijn). Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger zijn gebouwbewonend. Ze hebben kraamkolonies op zolders, in spouwmuren en achter boeiborden. Ze verblijven soms tijdelijk achter luiken en onder scheef liggende pannen. Watervleermuis is boombewonend. De meeste bomen in het plangebied zijn nog relatief jong, maar de dikkere hebben wel al gaten en spleten zoals de hierboven genoemde (te kappen) Atlasceder en Ruwe berk.

Naast potentieel woongebied is het plangebied foerageergebied. Het parkbos en de verlaten kwekerij met de mantel-/zoomvegetatie bieden voedsel, beschutting en geleiding.

D.d. 12 april 2017 zijn alleen foeragerende exemplaren Rosse vleermuis en Gewone dwergvleermuis waargenomen.

Vissen, amfibieën en reptielen

D.d. 8 maart 2017 zijn geen amfibie- of reptielsoorten waargenomen.

Beide vijvers herbergen weinig water en stonden d.d. 20 april 2017 zelfs droog.

De afgelopen 5 jaar zijn er in het betreffende kilometerhok, 139-470, geen waarnemingen van amfibie- of reptielsoorten gedaan. Een en ander is wel wonderlijk⁴.

Kruipend zenegroen en Bosaardbei

droge vijver

³ www.waarneming.nl

⁴ www.waarneming.nl

Ongewervelde dieren

D.d. 20 april 2017 waargenomen soorten zijn Bruine winterjuffer en Kleine vos.

Van het betreffende kilometerhok, 139-470, zijn veel dagvlinder- en libellensoorten bekend. De meeste hiervan zijn algemeen. Minder algemene soorten betreffen de dagvlindersoort Eikenpage en de bedreigde libellensoorten Bruine korenbout, Bruine winterjuffer en Glassnijder (categorie kwetsbaar op de lijst uit 1997)

Conclusie

Het bouwperceel herbergt geen hoge natuurwaarden. De opgaande beplanting met haar kruidachtige randen is verblijfplaats van verwilderde tuinplanten als Boerencrocus, Bosaardbei, Hangende zegge en Kleine maagdenpalm en park-/tuinvogels als Boomklever, Boomkruiper, Winterkoning en Zanglijster. Deze soorten karakteriseren in een stedelijke omgeving een relatief rustig en groen gebied. Vleermuizen gebruiken het plangebied alleen om te foerageren.

5 Ingreep

Initiatief

De ruimtelijke ingreep betreft de kap van een tiental soms forse bomen, de nieuwbouw van twee woningen, de herinrichting van de buitenruimte en het nieuwe (woon)gebruik. Er vindt geen intensivering van het gebruik plaats. Figuur 2 toont het ontwerp en de herinrichting van de buitenruimte.

figuur 2: inrichtingsschets

Effecten

De belangrijkste ecologische gevolgen van het initiatief hangen samen met het kappen van enkele bomen en het opruimen van de struiken rond de gebouwen (1), het grondverzet (2), de nieuwbouw (3), de herinrichting van de buitenruimte (4), het nieuwe (woon)gebruik (5).

- Ad 1) Van de ca. 90 bomen met een diameter van tenminste 20 cm worden er 22 gekapt. Zestien hiervan zijn tamelijk fors ($\varnothing > 30$ cm): Gewone esdoorn 6x, Weymouthden 1x, Douglasspar 2x, Robinia 2x, Veldiep 1x, Atlasceder 1x, Reuzenlebensboom 1x, Ginkgo 1x, Ruwe berk 1x. Van de meeste hiervan is de vitaliteit en/of habitus slecht en de levensverwachting laag. In de te verwijderen bomen en struiken nestelen in het voorjaar vogels als Heggenmus, Merel, Koolmees, Vink. De beplanting moet daarom buiten het broedseizoen van deze vogels (15 maart – 15 juli) worden weggehaald of in het broedseizoen eerst gecontroleerd worden op de aanwezigheid van nestelende vogels. Verder verdwijnt er geleiding en foerageergelegenheid voor vleermuizen. Dit effect is gering en heeft geen gevolgen voor de instandhouding van de respectievelijke populaties op lokaal of regionaal niveau. Hierbij worden geen verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden. De Atlasceder is in april gecontroleerd worden op aanwezigheid van vleermuizen en broedende vogels. Deze waren niet aanwezig.
- Ad 2) Bij het grondverzet voor het bouwrijp maken verdwijnen er geen groeiplaatsen van beschermde plantensoorten. Er worden mogelijk wel verblijfplaatsen van nationaal beschermde diersoorten als Bosmuis, Bruine kikker, Egel vernietigd. Voor deze soorten geldt in de provincie Noord-Holland een vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen. Vanwege de in de Wet natuurbescherming opgenomen zorgplicht wordt aanbevolen het gebied voorafgaand aan het bouwrijp maken af te zoeken op deze soorten, deze te verzamelen en in de directe omgeving, bijvoorbeeld de bosstrook langs de Oude Haven of de Peerlkampaan, terug te zetten.
- Ad 3) Tijdens de bouw treedt door lawaai, bouwlampen en het verspreiden van vervuilende stoffen verstoring van de natuur in de omgeving op. De omvang hiervan is beperkt en reikt niet tot de beschermde natuurgebieden in de verre (> 3 km) omgeving. Deze externe werking geldt niet voor de dichterbij houtopstanden van het Corversbos onderdeel van de EHS / het NNN. Deze worden overigens ook niet beïnvloed.

- Ad 4) De heringerichte buitenruimte rond de gebouwen zal een minder groen karakter hebben als de huidige. De bomen, die worden weggehaald, worden weliswaar vervangen door nieuwe, maar deze zijn aanvankelijk nog klein. De natuurkwaliteit zal verminderen. Deze heeft overigens alleen een lokale betekenis.
Tenslotte wordt ervan uitgegaan dat de hoeveelheid buitenverlichting beperkt is.
- Ad 5) Door het nieuwe woongebruik en het intensievere groenonderhoud wordt het plangebied minder geschikt als nestelplek voor de meer verstoringgevoelige bosvogels als Boomklever, Boomkruiper en Grote bonte specht. Ook het licht en het lawaai zal vleermuizen weghouden (niet-opzettelijke verstoring). Deze effecten hebben geen betekenis op populatieniveau. De gunstige staat van instandhouding op lokaal en regionaal niveau wordt niet beïnvloed. Er worden ook geen verbodsbepalingen overtreden.

Bovengenoemde gevolgen worden hieronder alleen aan de bepalingen over soortbescherming van de Wet natuurbescherming en het velbeleid van de gemeente Hilversum getoetst. Omdat de dichtstbijzijnde beschermde natuurgebieden verder weg liggen (enkele kilometers), de ingreep klein is en het gebruik een heel beperkte uitstraling heeft, wordt het initiatief niet getoetst aan de bepalingen over gebiedsbescherming in de Wet natuurbescherming of de Provinciale Ruimtelijke Verordening (2017).

Wet natuurbescherming

Als aan de hierboven genoemde randvoorwaarden wordt voldaan, worden er door de kap en nieuwbouw van de twee woonhuizen niet aantoonbaar verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden. Deze randvoorwaarden worden hieronder nog een keer samengevat.

Velbeleid Hilversum 2013-2030

Voor de te kappen bomen met een diameter, gemeten op een hoogte van 1,3 m van 30 cm of meer is een omgevingsvergunning voor het vellen vereist⁵. De betreffende bomen vallen niet onder de nieuwe Wet natuurbescherming voorheen Boswet, omdat ze geen onderdeel zijn van een houtopstand buiten de bebouwde kom. Omdat de boomwaarde niet groot is en van een aantal bomen de conditie en levensverwachting laag, zal de vergunning vermoedelijk wel verleend worden. Er geldt wel een herplantplicht of storting in het herplantfonds.

6 Conclusie

De nieuwbouw en de herinrichting van de kavel aan de Paulus van Loolaan tussen de nummers 4a en 6 (inclusief het weghalen van een deel van de beplanting) hebben geen ingrijpende ecologische gevolgen. Er zullen bij de werkzaamheden geen verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming worden overtreden, als aan onderstaande voorwaarden wordt voldaan:

- De beplanting (bomen en heesters) buiten het broedseizoen (15 maart – 15 juli) wordt verwijderd of eerst geïnspecteerd op aanwezigheid van nestelende vogels.
- De Atlasceder wordt voorafgaand aan de kap in mei/juni en augustus/september nog gecontroleerd op aanwezigheid van vleermuizen (zomerverblijfplaats of paarplek) of broedende vogels.

Verder wordt aanbevolen:

- Voorafgaand aan het grondverzet/bouwrijp maken worden alle (beschermde) dieren zoals Bruine kikker, Egel verzameld en in de omgeving uitgezet.
- Er worden inheemse boomsoorten teruggeplant.
- Men is terughoudend met buitenverlichting. De buitenlampen worden zo laag mogelijk opgehangen en/of wordt het uitstralend licht naar boven afgeschermd.

Tenslotte moet er voor de kap van de bomen met een diameter meer dan 30 cm een omgevingsvergunning voor het vellen van bomen worden aangevraagd. Deze is onderdeel van de totale omgevingsvergunning voor de nieuwbouw.

⁵ http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Hilversum/58873/58873_6.html